

Nazwa produktu : KONTAKT 701
nr.ref. : BDS000571_18_20111004
Data sporządzenia: 04.10.11 Version : 1.0
Zastępuje: AB28350

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa**1.1. Identyfikator produktu**

KONTAKT 701
Aerozol

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

smary

1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

CRC Industries Europe bvba
Touwslagerstraat 1
9240 Zele
Belgium
Tel.: +32(0)52/45.60.11
Fax.: +32(0)52/45.00.34
E-mail : hse@crcind.com

Jednostki zależne		Tel	Fax
CRC Industries Finland Oy	Asemanrinne 13, 08500 Lohja as.	00358/(19)32.921	00358/(19)383.676
CRC Industries France	6, avenue du marais, B.P. 90028, 95102 Argenteuil Cedex	01.34.11.20.00	01.34.11.09.96
CRC Industries Deutschland GmbH	Südring 9, D-76473 Iffezheim	(07229) 303.0	(07229)30 32 66
CRC INDUSTRIES IBERIA S.L.U.	GREMIO DEL CUERO-PARC.96, POLIGONO INDUSTRI. DE HONTORIA, 40195 SEGOVIA	0034/921.427.546	0034/921.436.270
CRC Industries Sweden	Kryptogatan 14, 431 53 Mölndal	0046/31 706 84 80	0046/31 27 39 91

1.4. Numer telefonu alarmowego

CRC Industries Europe, Belgium: Tel.: +32(0)52/45.60.11 (office hours)
Polska: + 48 42 63 14 724 National Poisons Information Centre The Nofer Institute of Occupational Medicine
Ul. Teresy 8 P.O. Box 199 P-90950 L?dz

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń**2.1. Klasyfikacja substancji lub mieszaniny**

Klasyfikacja zgodnie z przepisami 67/548/EWG lub 1999/45/WE:

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

Zdrowie:	R38: Działa drażniąco na skórę. R67: Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.
Parametry fizyczne:	SKRAJNIE ŁATWOPALNY
Środowisko Naturalne :	R51/53: Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długotrwałe niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

2.2. Elementy oznakowania

Znaki ostrzegawcze : SKRAJNIE ŁATWOPALNY

Xi : DRAŻNIĄCY

N : NIEBEZPIECZNY DLA ŚRODOWISKA

Zwroty wskazujące na rodzaj zagrożenia:

R38: Działa drażniąco na skórę.

R51/53: Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długotrwałe niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

R67: Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.

Zwroty określające warunki bezpiecznego stosowania:

S2: Chronić przed dziećmi.

S16: Nie przechowywać w pobliżu źródeł zapłonu – nie palić tytoniu.

S23: Nie wdychać pary/rozpylonej cieczy.

S35: Usuwać produkt i jego opakowanie w sposób bezpieczny.

S51: Stosować wyłącznie w dobrze wentylowanych pomieszczeniach.

Dodatkowe elementy umieszczane na etykietach zgodnie z postanowieniami Dyrektywy dotyczącej rozpylaczy aerozolowych 75/324/WE:

Pojemnik pod ciśnieniem. Chronić przed słońcem i temperaturą powyżej 50 °C. Nie przekuwać i nie palić – nawet po zużyciu. Nie rozpylać w kierunku płomienia lub rozgrzanych materiałów

Przy braku właściwej wentylacji możliwe jest powstanie mieszanek wybuchowych.

Inne dodatkowe elementy umieszczane na etykietach:

Preparaty, które zgodnie z kryteriami klasyfikacji zaklasyfikowano jako szkodliwe na podstawie szkodliwości wdychania nie wymagają etykietowania jako szkodliwe za pomocą R65, jeżeli są wprowadzane do obrotu w pojemnikach aerozolowych lub są wyposażone w szczelne urządzenie do wytwarzania aerozolu (dyrektywa Rady 67/548/EWG 9.4 ZAŁĄCZNIK VI)

2.3. Inne zagrożenia

brak

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.1. Substancje

Nie ma zastosowania.

3.2. Mieszanki

niebezpieczny składnik	CAS - nr	EC-nr	w/w %	symbol	zwroty R*	Noty
921-024-6	921-024-6	921-024-6	30-60	F,Xn,N	11-38-51/53-65-67	
927-510-4	927-510-4	927-510-4	10-30	F,Xn,N	11-38-51/53-65-67	
dittlenek węgla	124-38-9	204-696-9	1-5	-	-	A,G
Hydrocarbons, C11-C14, n-alkanes, isoalkanes, cyclics, < 2% aromatics	-	926-141-6	1-5	Xn	65-66	

Objaśnienie not

A : substancja, której używanie jest ograniczone w ogólnym miejscu pracy

G : exempted from the obligation to register in accordance with art.2(7)(a) of REACH Regulation No 1907/2006

niebezpieczny składnik	Numer rejestracyjny	CAS - nr	EC-nr	w/w %	Klasa zagrożenia i kategoria	Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia	Noty
921-024-6	01-2119475514-35	921-024-6	921-024-6	30-60	Flam. Liq. 2, Skin Irrit. 2, STOT SE 3, Asp. Tox. 1, Aquatic Chronic 2	H225, H315, H336, H304, H411	
927-510-4	01-2119475515-33	927-510-4	927-510-4	10-30	Flam. Liq. 2, Skin Irrit. 2, STOT SE 3, Asp. Tox. 1, Aquatic Chronic 2	H225, H315, H336, H304, H411	
dittlenek węgla		124-38-9	204-696-9	1-5	Press. Gas	H280	A,G
Hydrocarbons, C11-C14, n-alkanes, isoalkanes, cyclics, < 2% aromatics	01-2119456620-43	-	926-141-6	1-5	Asp. Tox. 1	H304	

Objaśnienie not

A : substancja, której używanie jest ograniczone w ogólnym miejscu pracy

G : exempted from the obligation to register in accordance with art.2(7)(a) of REACH Regulation No 1907/2006

(*Objaśnienie zwrotów wskazujących na zagrożenie: zob. rozdział 16)

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy

4.1. Opis środków pierwszej pomocy

Kontakt z oczami :	Jeżeli substancja dostanie się do oczu, natychmiast przemyć je dużą ilością wody Skonsultować się z lekarzem
Kontakt ze skórą :	Natychmiast zdjąć skażone ubranie i przepłukać skażoną skórę dużą ilością wody. Następnie umyć ją wodą z mydłem. Skonsultować się z lekarzem

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

Wdychanie :	Zapewnić poszkodowanemu świeże powietrze i spokój; chronić go przed utratą ciepła. Jeżeli wystąpią objawy chorobowe, skonsultować się z lekarzem
Połknięcie :	Połknięcie mało prawdopodobne W przypadku połknięcia nie należy prowokować wymiotów, ponieważ istnieje ryzyko zassania do płuc. Gdy istnieje podejrzenie zassania, natychmiast skonsultować się z lekarzem.

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Wdychanie :	Nadmierne wdychanie par rozpuszczalnika może wywoływać nudności oraz bóle i zawroty głowy.
Połknięcie :	Po wymiotowaniu połkniętego produktu może dojść do jego zassania do płuc. Rozpuszczalniki mogą wywołać chemiczne zapalenie płuc. Objawy: ból gardła, ból brzucha, nudności, wymioty
Kontakt ze skórą :	Drażniący dla skóry Objawy: zaczerwienienie i ból
Kontakt z oczami:	Może powodować podrażnienie. Objawy: zaczerwienienie i ból

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Zalecenia ogólne :	W przypadku złego samopoczucia skonsultować się z lekarzem (pokazać etykietę, o ile to możliwe) Jeżeli objawy nie ustąpią, należy skonsultować się z lekarzem.
---------------------------	---

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru

5.1. Środki gaśnicze

piana, ditlenek węgla lub środek suchy

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną

Aerozole mogą wybuchać po nagrzaniu powyżej 50°C.
Tworzy szkodliwe produkty rozkładu
tlenek węgla, ditlenek węgla

5.3. Informacje dla straży pożarnej

Opakowania/nie wystawione na działanie ognia należy chłodzić przez skrapianie wodą
Nie wdychać dymów w przypadku zapłonu

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

CRC Industries Europe bvba

Touwslagerstraat 1, 9240 Zele – Belgium
Tel (+32) (0) 52 / 45 60 11 – Fax (+32) (0) 52 / 45 00 34 – www.crcind.com

4 / 11

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych

Wyłączyć wszystkie źródła zapłonu
Zapewnić odpowiednią wentylację
Noś odpowiednią odzież ochronną i rękawice.

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska

Nie dopuścić do wprowadzenia do kanalizacji publicznej i cieków wodnych.

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia

Zaabsorbować wyciek przy pomocy odpowiedniego materiału obojętnego

6.4. Odniesienia do innych sekcji

Szczegółowe informacje patrz punkt 8

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie**7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania**

Trzymać zdala od ciepła i źródeł zapłonu
Zachować środki zabezpieczające przed wylądowaniami elektrostatycznymi
Urządzenia powinny być uziemione
Używać elektrycznego/wentylującego/oświetleniowego/.../ przeciwwybuchowego sprzętu.
Używać wyłącznie nieiskrzących narzędzi.
Nie wdychać aerozoli ani par.
Zapewnić odpowiednią wentylację
Nie dopuszczać do kontaktu ze skórą i oczami.
Po użyciu dokładnie umyć
Stosować rękawice ochronne/odzież ochronną/ochronę oczu/ochronę twarzy.

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności

Pojemnik pod ciśnieniem: chronić przed światłem słonecznym i nie wystawiać na temperaturę powyżej 50°C.
Trzymać poza zasięgiem dzieci.

7.3. Szczególne zastosowanie(-a) końcowe

smary

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

8.1. Parametry dotyczące kontroli

Limity narażenia :

niebezpieczny składnik	CAS - nr	metoda	
najwyższe stężenie dopuszczalne wg przepisów UE			
ditlenek węgla	124-38-9	NDS	5000 ppm
Najwyższe stężenie dopuszczalne wg przepisów krajowych, Poland			
ditlenek węgla	124-38-9	NDS	9000 mg/m3
		NDSCh	27000 mg/m3

8.2. Kontrola narażenia

Procedury kontrolne:	Zapewnić odpowiednią wentylację Trzymać zdala od ciepła i źródeł zapłonu Zachować środki zabezpieczające przed wyładowaniami elektrostatycznymi
Ochrona indywidualna:	Przy pracy z tym produktem należy przestrzegać środków ostrożności dla uniknięcia kontaktu ze skórą i oczami. Zapewnić odpowiednią wentylację Przy braku właściwej wentylacji stosować odpowiednie urządzenia do oddychania Ochrona przeciw gazom, parom i pyłom (A,AX) Nosić odpowiednie rękawice ochronne (nitryl) Nakładać okulary ochronne.

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Wygląd : postać fizyczna :	Ciecz zawieszona w propelencie: ditlenek węgla.
kolor:	Biały.
zapach:	Rozpuszczalnik.
pH :	Nie ma zastosowania.
Punkt wrzenia/zakres :	Niedostępny.
Temperatura zapłonu :	< 0 °C (Tygiel zamknięty)
Szybkość parowania :	Niedostępny.
Stężenia graniczne dla substancji o charakterze wybuchowym: górna granica:	Niedostępny.
dolna granica:	Niedostępny.
Ciśnienie pary :	Niedostępny.
Gęstość względna :	0.725 g/cm3 (@ 20°C).
Rozpuszczalność w wodzie :	Nierozpuszczalny w wodzie

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

Samozapłon: > 200 °C
Lepkość: Nie ma zastosowania.

9.2. Inne informacje

VOC: 570 g/l

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność**10.1. Reaktywność**

Nieznane szkodliwe reakcje przy stosowaniu zgodnie z przeznaczeniem

10.2. Stabilność chemiczna

Stabilny

10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji

Nieznane szkodliwe reakcje przy stosowaniu zgodnie z przeznaczeniem

10.4. Warunki, których należy unikać

Unikać przegrzewania

10.5. Materiały niezgodne

Środek silnie utleniający

10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu

tlenek węgla, ditlenek węgla

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne**11.1. Informacje dotyczące skutków toksykologicznych**

Wdychanie : Wdychanie par rozpuszczalnika może spowodować nudności, bóle i zawroty głowy
Połknięcie : Po wymiotowaniu połkniętego produktu może dojść do jego zassania do płuc. Rozpuszczalniki mogą wywołać chemiczne zapalenie płuc.
Kontakt ze skórą : Drażniący dla skóry
Kontakt z oczami: Może powodować podrażnienie.

Informacje toksykologiczne:**CRC Industries Europe bvba**Touwslagerstraat 1, 9240 Zele – Belgium
Tel (+32) (0) 52 / 45 60 11 – Fax (+32) (0) 52 / 45 00 34 – www.crcind.com

7 / 11

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

Informacje nie są dostępne

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność

R51/53: Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długotrwałe niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

Dane ekotoksykologiczne:

Informacje nie są dostępne

12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu

Brak danych eksperymentalnych

12.3. Zdolność do bioakumulacji

Brak danych eksperymentalnych

12.4. Mobilność w glebie

Nierozpuszczalny w wodzie

12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

Brak informacji

12.6. Inne szkodliwe skutki działania

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów

Produkt :	Ten materiał lub/i jego pojemnik muszą być usuwane w bezpieczny sposób. Nie wyrzucać do przewodów kanalizacyjnych lub środowiska naturalnego, przekazać do uprawnionego odbiorcy odpadów
Skazone opakowanie :	Usuwanie tego produktu powinno następować zgodnie z lokalnym lub krajowym ustawodawstwem

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu**14.1. Numer UN (numer ONZ)**

numer UN : 1950

14.2. Prawidłowa nazwa przewozowa UN

Proper shipping name: AEROSOLS, flammable(naphtha's)

14.3. Klasa(-y) zagrożenia w transporcieKlasa: 2.1
ADR/RID – Kod klasyfikacji: 5F**14.4. Grupa pakowania**

Packing group: nie dotyczy

14.5. Zagrożenia dla środowiskaADR/RID – Niebezpieczny dla środowiska: Tak
IMDG - Zanieczyszczenie morskie: Zanieczyszczenie środowiska wodnego
IATA/ICAO - Niebezpieczny dla środowiska: Tak**14.6. Szczególne środki ostrożności dla użytkowników**ADR/RID – Kod dotyczący transportu w tunelach: (D)
IMDG - Ems: F-D,S-U
IATA/ICAO - PAX: 203
IATA/ICAO - CAO: 203**14.7. Transport luzem zgodnie z załącznikiem II do konwencji MARPOL 73/78 i kodeksem IBC**

Nie ma zastosowania.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych**15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny**

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

Karta charakterystyki produktu została opracowana zgodnie z aktualnymi przepisami europejskimi. Dyrektywą Unii Europejskiej 2008/47/EC z poprawkami zawartymi w dyrektywie 75/324/EEC dotyczącej produktów w opakowaniach aerozolowych.

Dyrektywą Unii Europejskiej 99/45/WE
Rozporządzenie (WE) nr 1906/2006

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 roku o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. 01.11.84, z późniejszymi zmianami) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. 03.171.1666) oraz. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 października 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. 04.243.2440) Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. 173.1679) oraz. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2004 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. 04.260.2595). Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 lipca 2004 r. w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających ich produktów (Dz. U. 04.168.1762) oraz. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i pracy z dnia 21 lutego 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających ich produktów (Dz. U. 05.39.372). Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie karty charakterystyki (Dz. U. z dnia 16 listopada 2007 r. nr 215 poz. 1588). Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 stycznia 2004 r. w sprawie substancji chemicznych występujących w produkcji lub w obrocie, podlegających zgłoszeniu (Dz. U. 04.12.111). Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4 lipca 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających ich produktów (Dz. U. 06.127.887). Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 11 grudnia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających ich produktów (Dz. U. 06.239.1731). Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 29 grudnia 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ograniczeń, zakazów lub warunków produkcji obrotu lub stosowania substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych oraz zawierających ich produktów (Dz. U. 07.1.1). Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie informacji o preparatach niebezpiecznych, dla których nie jest wymagane dostarczenie karty charakterystyki (Dz. U. 03.19.170). Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. 05.201.1674).

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego

Informacje nie są dostępne

SEKCJA 16: Inne informacje

*Objaśnienie zwrotów wskazujących na rodzaj zagrożenia:

R11: Produkt wysoce łatwopalny.

R38: Działa drażniąco na skórę.

R65: Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia.

R66: Powtarzające się narażenie może powodować wysuszenie lub pęknięcie

Nazwa produktu :	KONTAKT 701	Data sporządzenia:	04.10.11 Version : 1.0
nr.ref.	BDS000571_18_20111004	Zastępuje:	AB28350

skóry.

R67: Pary mogą wywoływać uczucie senności i zawroty głowy.

R51/53: Działa toksycznie na organizmy wodne; może powodować długotrwałe niekorzystne zmiany w środowisku wodnym.

*Zwrot wskazujący rodzaj zagrożenia

H225 : Wysoce łatwopalna ciecz i pary.

H280 : Zawiera gaz pod ciśnieniem; ogrzanie grozi wybuchem.

H304 : Połknięcie i dostanie się przez drogi oddechowe może grozić śmiercią.

H315 : Działa drażniąco na skórę.

H336 : Może wywoływać uczucie senności lub zawroty głowy.

H411 : Działa toksycznie na organizmy wodne, powodując długotrwałe skutki.

Produkt ten należy przechowywać, obchodzić się z nim i używać go zgodnie z zasadami BHP oraz z przepisami prawa. Informacje zawarte w tej karcie zgodne są z obecnym stanem wiedzy, a celem ich jest opisanie tego produktu pod kątem wymogów bezpieczeństwa. Nie gwarantuje to jakichkolwiek specjalnych właściwości produktu. Nie wolno bez pisemnej zgody wyrażonej przez CRC kopiować ani powielać żadnej części tego dokumentu, za wyjątkiem uczciwego użytku w celach nauki, badań bądź oceny bezpieczeństwa produktu dla zdrowia oraz zagrożeń jakie przedstawia on dla środowiska.